

*Однією з перших, хто відгукнувся на акцію “Книги для України”, була **Дарія Муракамі**, українка, яка тривалий час живе в Японії. Поспілкувавшись в приватних повідомленнях ми дізналися, що українське культурне життя в Японії вирує. Концерти, літературні клуби і навіть бібліотека української книги – все завдяки невтомним активістам.*

Дарія Муракамі

Про бібліотеку, літературні вечори та розвиток українсько-японських відносин далі в інтерв'ю.

Біографічна довідка: ім'я та прізвище: Дарія Муракамі. Місце народження і проживання: Донецьк (Україна) – Сайтама (Японія)

Як Ви опинилися в Японії?

Тут все банально, я вийшла заміж за японця і переїхала до Японії.

Як виникла ідея створити українську бібліотеку в Японії? Як вона працює наразі? Які сервіси вона надає? На кого націлена її робота?

В березні 2022 року в Японію почали прилітати перші евакуйовувані українці. В Японії не має статусу “біженці” для українців, так як ця категорія не підпадає під термін, який визначений японським законодавством. Тому японський уряд спростив в'їзд українцям і дозволив отримувати спеціальну візу. Тож, до лютого 2022 року в Японії було приблизно дві тисячі українців, які розчинилися в російськомовному середовищі. А вже з березня ця кількість почала збільшуватися. На даний момент українців в Японії трохи більше чотирьох тисяч.

У нас в Токіо діяла (і досі діє) недільна школа “Джерельце”, але про неї мало хто знав. Моя донечка відвідувала її двічі на місяць. Кількість українців, що відвідували школу, була дуже мала. В класі моєї донечки всього було п'ять діточок. А от в російськомовних “розвішках” дітей було набагато більше. Там були й українські дітки (деякі там і досі займаються, на жаль).

Кількість українців більшала, свідомих українців більшало. Люди почали відмовлятися від російської мови, стали спілкуватися між собою українською мовою. Почали створюватися волонтерські рухи, хтось постійно проводить мітинги в підтримку України, хтось танцює, співає, проводить фестивалі. Японці теж активно допомагають. Я волонтерила з березня 2022 року, і чесно кажучи, не знаю, як витримала той скажений ритм, ще й з дитиною. Збирала спочатку гуманітарну допомогу, зібрали дуже багато і відправили цілий літак за допомогою нашого Посольства і уряду Німеччини (у нашого Посольства не має свого літака, тому всі ми довго шукали шляхи відправки вантажу). Проводила кулінарні класи з української кухні для японців, приймала участь в підготовці фестивалів, варила сотні і сотні літрів борщів. Проводила лекції для новоприбулих українців про життя в Японії, бо люди не знали мови, і не знали навіть які продукти харчування купувати, яку побутову хімію купувати, навіть ліки від головного болю де і як купувати. Пам'ятаю нашу величезну роздачу продуктів першої необхідності (консерви, паста, рис, овочі) в церкві святого Албана, був початок літа, людей вже заселяли в окремі квартири, а от грошової допомоги ще не виплачували, приймали заявки тільки. А їсти щось треба було, не у всіх була можливість купувати продукти і одяг. Ми запросили з моєю знайомою японкою перукарів, майстрів манікюру, щоб вони надали безкоштовно свої послуги, я дістала гречку, буряки (для Японії рідкісні продукти), привезли багато нового одягу, дитячі іграшки.

Саме на таких заходах я мала можливість реально побачити скільки діточок приїхало до Японії. І всім їм треба було якось зберегти українську мову, бо в Японії це дуже складно, у нас немає такої близькості з Україною, як в європейських країн. Не всі мають можливість ходити до недільної школи. Тому існував великий ризик того, що діти просто перейдуть або на японську повністю, або японську з частиною російської мови.

Тому й виникла ідея створення бібліотеки. Спочатку це була ідея бібліотеки тільки для дітей, щоб батьки читали дітям, або діти мали можливість читати самі. Про це я розказала своїй знайомій японці Тає Айба сан, яка є волонтеркою в японській благодійній організації YMCA, вони активно допомагали і досі допомагають евакуйованим українцям в Японії. Вона саме теж думала про це, але не знала ані які книги купувати, ні де їх купувати, скільки це коштує. Ми довго спілкувалися про це. На моє щастя, я люблю читати, і я знаю де купувати книги українською мовою, у мене вдома вже були

дитячі книжки українською мовою. Тому я з допомогою своєї подруги в Україні, підготували приблизно 80 книжок. Вона сходила до Книгарні Є, і зробила фотографії цих книжок. Ми порахували приблизну їх вартість і вартість доставки, вийшло здається біля двох тисяч доларів разом з доставкою, доставка була дорожче за самі книжки. І все це я відправила Тае сан, а вона зробила презентацію для свого керівництва.

В той самий час я написала до Українського інституту книги з проханням надати файли книжок, щоб надрукувати ці книги тут. Тоді великі видавництва надали багато дитячих книжок, щоб європейські організації могли їх надрукувати і роздати українським діткам. Ці книги також були надруковані в Японії і потім ми їх доєднали до бібліотеки YMCA.

Але проблема з бібліотекою YMCA така, що вона розрахована тільки на евакуйованих українців, а що робити іншим? В цьому нам допомогли ЕРАМ. Вони надіслали нам 100 книжок для дітей і дорослих від Видавництва Старого Лева, завдяки їм ми змогли відкрити другу полицку з книгами на станції Шібуя в іншому центрі допомоги українцям, де книги можна брати незалежно від статусу “евакуйовуваний” чи ні.

І Публічна бібліотека ім. Лесі Українки в Києві відправили в бібліотеку YMCA 150 українських книжок по акції #книжки-вслід по моєму запиту.

Зараз в Токіо діють дві міні бібліотеки в двох центрах підтримки українців. Бібліотеки відкриті майже кожен день і кожен бажаючий прочитати книгу може безкоштовно взяти книги на місяць додому. Є послуга – книга поштою для тих, хто живе не в Токіо. Я сама користуюся цією послугою.

Як складнощі виникли на цьому шляху?

Основні складнощі це доставка і фінансування, доставка книг дуже дорога. А також проблеми з приміщенням і волонтерами. YMCA невідомо скільки ще буде цим займатися, є великий ризик, що бібліотека розчиниться в одній з

українських спільнот і доступу до неї до всіх бажаючих не буде, і таким чином вона зійде нанівець. Тому я з усіх сил намагаюся цього не допустити.

Чи була ідея створити окремий відділ української книги в японській бібліотеці? Чи маєте якісь партнерства з японськими бібліотеками? Знаєте, як вони функціонують?

Думка така була, але я боюся, що українські книги загубляться серед російської літератури, бо японці не дуже відрізняють в чому різниця між російською книгою і українською, для багатьох ще “культура вне палітики”. А ще складнощі в тому, що українці не в змозі будуть пояснити японською, що вони саме хочуть. Ну і ще ж питання бюрократії, японці дуже любляють папірці, дозволи і купу паперової роботи.

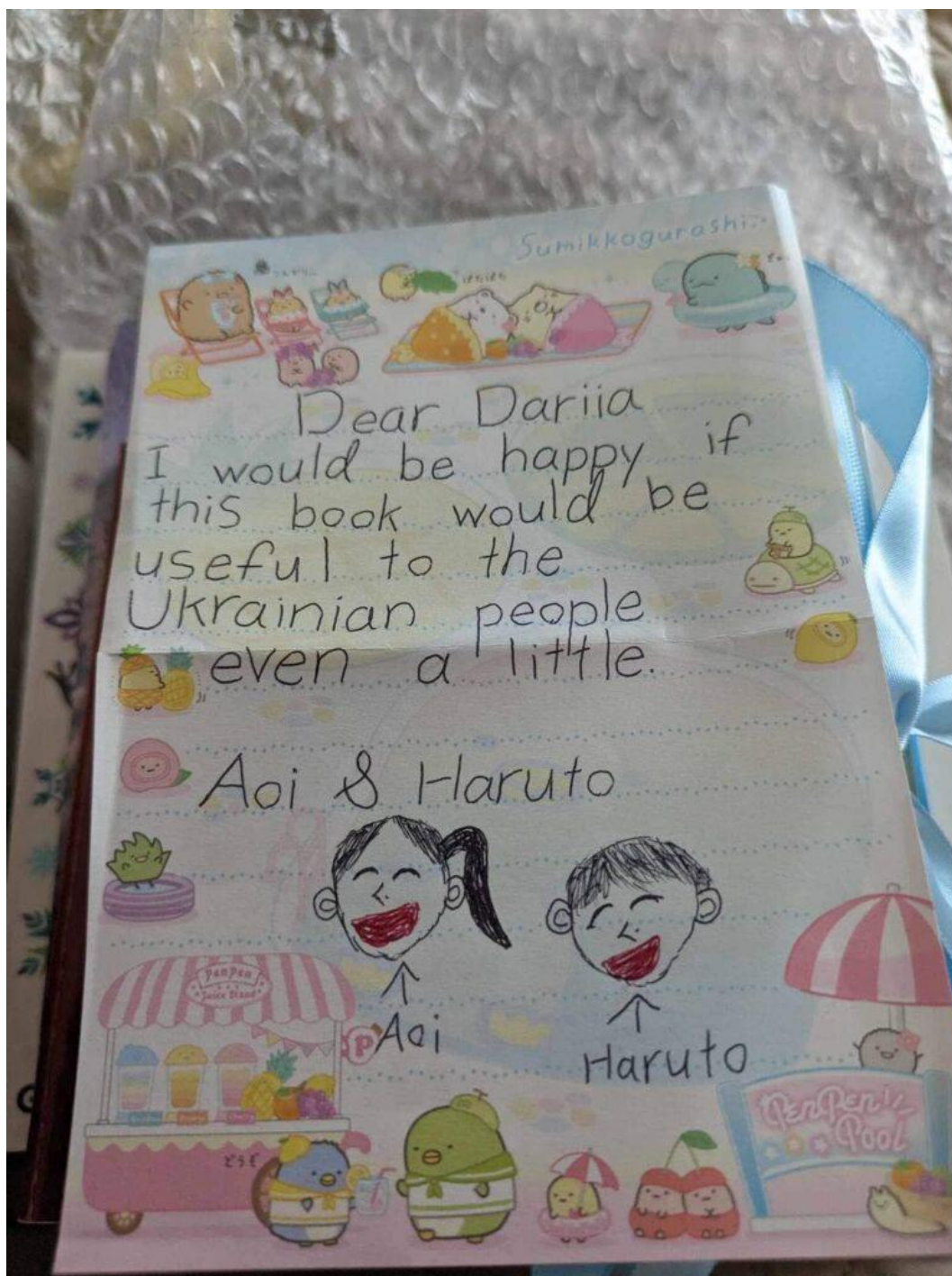
Партнерств з японськими бібліотеками не має у нас. Ми самі по собі.

Що читають японці? І що цікаво читати українцям Японії?

Японці читають з дитинства. В садочках кожен день читають нову книгу. У них дуже цікаві дитячі книги і міні бібліотеки можна зустріти всюди: в кав'ярні, в лікарні, в салоні краси, в аптеці. Підлітки читають мангу, багато хто малює мангу і мріє стати професійним мангакою, або озвучувати аніме. Дорослі читають, як і всюди, фентезі, новели. Старше покоління досі читає газети.

Українці в Японії читають взагалі то те саме, що й в Україні. У нас в бібліотеці є кілька книг Жадана, їх немає в наявності ніколи, як гарячі варенички зникають. Читають добре Кокотюху, Елізабет Гільберт, Дорж Бату. Підлітки люблять мангу. У нас є японська манга українською мовою. Я навіть для цього вивчала ринок манги і теж довелося дещо читати, щоб обрати щось без насильства і безкінечних вбивств. Вибір у нас невеликий, тому що є, те й беруть. Загалом, я прийшла до висновку, що люди не знають, що читати. Дивляться на обкладинку і все, а уявлення про те, що саме вони хочуть не завжди мають. Тому треба розповідати про саму книгу, чим цікава. Інакше погортають сторінки і все. Є звичайно ті, що перечитали вже всі дорослі книги, що є в наявності, і вже питають, коли будуть нові.

Книги японською, які зібрала Дарія для українських бібліотек

Крім позичання книжок для української діаспори, ви проводите окремі літературні вечори. Розкажіть, як виникла ідея їх проводити і як реагують українські автори на запрошення?

Так. У нас діє перший в Японії книжковий клуб “Літературні вечорниці у Токіо”. Заснувала я його разом з моєю напарницею теж Дар’єю. Якось ми вдвох спілкувалися в месенджері, розмова була пов’язана з бібліотекою. І тут вона каже, що думала, чи не зібрати людей в книжковий клуб. Моя реакція була однозначна – треба не думати, а робити. Тому за три тижні відбулася

перша зустріч, яку ми присвятили поезії Ліни Костенко. То була пробна онлайн зустріч, де було нас всього п'ятеро.

Ідея клубу в тому, щоб знайомити українців Японії та інших діаспор з сучасними українськими письменниками і читати виключно українську літературу. На кожну зустріч ми намагаємося запросити українського письменника або письменницю. Так у нас в гостях були Ірен Роздобудько, Софія Андрухович, Степан Процюк, Андрій Новік, Андрій Зелінський, Катерина Зарембо, Оксана Кириченко. І це були незабутні розмови. В планах провести кримські зустрічі та продовжити зустрічі про Донеччину і Луганщину.

Звичайно в групі ми знайомимо і з новинками перекладених українською зарубіжних книг, щоб уявлення було, що взагалі відбувається в літературному світі. Але акценти все одно на українську літературу.

Автори в цілому йдуть нам на зустріч (і ми їм дуже в дуже вдячні), дивуються, що в Японії теж є діаспора, і діаспора ця читає українські твори. Буває й таке, що автор не відповідає, або відмовляється, бо не сприймає онлайн формат, але ми не ображаємося, йдемо далі. З деякими письменниками і письменницями після зустрічі підтримую і далі зв'язок, бо вони прекрасні, талановиті і розумні люди. А ще й пишуть пречудово, не гірше закордонних письменників.

До речі, про українську діаспору в Японії, знаю, що вона дуже активна і велика. А чи легко українцям адаптуватися до японської культури? А як японці реагують на українську культуру, зокрема мову і літературу? Чи ви відчули зміну ставлення японців до українців за час повномасштабного вторгнення? Чи доводиться боротися з стереотипами та дезінформацією?

Багато евакуйованих українців мріють повернутися в Україну, є такі, що вже повернулися. І вони не дуже хочуть звикати. Але в цілому у нас постійно проводяться японцями різні заходи. Я, наприклад, збирала групи на уроки ікебани, відвідування буддійських храмів з медитаціями, чайну церемонію, в планах провести урок з японських танців бон одорі. А ще проводилися і уроки каліграфії, запрошували на сумо, в музеї, на концерти.

Українське кафе ХИМАВАРІ 17 липня (нд)
 Частина перша 13:00 Відкриття
 Частина друга 15:00 Відкриття

Лекція про життя у Японії
Безкоштовний базар
Індивідуальна консультація

Цього тижня в українському кафе ХИМАВАРІ надійшла складова української мови для дітей «Хробибок» проведіть подвійний майстер-клас.

Україна Café HIMAWARE

ウクライナ・カフェ HIMAWARE 7月17日(日)
 第1部 13時開始
 第2部 15時開始

食料、生活用品などの情報紹介
 ウクライナからの避難者対象無料バザー
 個別生活相談 (ウクライナ語対応)

主催：公益財団法人 日本YMCA 同盟
 共催：サンフロンティア不動産株式会社
 一般社団法人ジャパン・ウクライナパートナーズ

Молодь звикає швидко, їм все цікаво, діти взагалі вже розмовляють японською досить добре. А от старшому поколінню важко.

Японці підтримують з усіх сил. Відносяться з розумінням і роблять все, що можуть. Часто буває так, що вони і хочуть допомогти, але не знають як, а менталітет не дозволяє запитати напямую. Є японці, які стали вчити українську мову і нарешті зрозуміли, що Україна то не Росія, і що мови у нас різні. В перші години повномасштабного вторгнення мої колеги японці підходили, обіймали мене (це нонсенс обіймати один одного), сусіди плакали разом зі мною, приносили овочі з власних врожаїв (хоча б так підтримати). Посольство наше цілодобово працювало, бо японці й йшли, і дзвонили. Приносили багато журавликів, одяг, їжу. Мені з усієї Японії надсилали гуманітарну допомогу для України. Саме тоді і з'явився центр підтримки українців Хімаварі на Шібуе і на Йотсуя, багато японців приходили і досі приходять на мітинги, їздять в Україну, везуть гуманітарну допомогу в валізах. Боротися із стереотипами приходиться.

Як бачите розвиток української культури в Японії? Зокрема, розвиток вашої бібліотеки? Що плануєте і про що мрієте зробити в бібліотеці?

Я мрію, щоб наша бібліотека стала сучасною великою бібліотекою, українським будинком, серцем української культури в Японії. Мені хочеться, щоб у нас постійно були книжкові новинки, проводилися літературні зустрічі з письменниками наживо. Мрію, що наші автори і авторки зможуть приїздити до нас з презентаціями, майстер-класами з письма. Хочу проводити театральні вистави як дитячі так і дорослі, камерні концерти класичної музики, покази українських фільмів і мультфільмів (дуже хочу провести найближчим часом показ "Мавки" і читання "Мавки" в рамках офлайн зустрічі), мрію про балетні класи для дітей і балетні вистави, і уроки з малювання манги і професійних ілюстрацій, виставки українських митців, фотографів. Мрію, щоб наших письменників перекладали японською мовою і видавали в Японії, і про участь наших видавництв в Токійській міжнародній виставці книжок.

А плануємо найближчим часом провести збір книг для поповнення нашої бібліотеки, бо видавництва видають багато новинок і наші сто книжок на одній полиці і двісті в іншій то ні про що.

[Посилання на сторінку бібліотеки](#) та групи [“Літературні вечорниці у Токіо”](#)

Крім цього, ви можете допомогти у зборі книжок українською для бібліотеки в Японії. Наразі, українська діаспора в Японії, спільно з Книгарнею Є у Львові збирає книги. [Детальніше тут.](#)

Книги для української бібліотеки в Токіо

Допоможіть нам наповнити
сучасними українськими книгами
бібліотеку для діаспори в Японії

Збір проходить в усіх
книгарнях мережі
“Книгарня Є” у Львові